

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 grudnia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł.,

na podstawie art. 138 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 53), oraz na podstawie art. 84 ust. 1, ust. 9, ust 11 ustawy z dnia 13 października 1998 o systemie ubezpieczeń społecznych (2020 poz. 266) zobowiązał ubezpieczonego S. H. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1.06.2019 r do 31.08.2019 r. , i od 1.11.2019 r. do 31.03.2020 r. , w kwocie 10 100 zł

/ decyzja k. 209 akt ZUS/

W dniu 13.01.2021 r., odwołanie od powyższej decyzji, za pośrednictwem profesjonalnego pełnomocnika, wniósł S. H., domagając się jej uchylenia lub zmiany, poprzez ustalenie , że przysługuje mu prawo do reny rodzinnej za okres od 1.06.2019 do 31.03.2020r. i wniósł o ustalenie , że od 1.04.2020 do 31.08.2020r. przysługuje mu prawo do renty rodzinnej.

W uzasadnieniu swego stanowiska wskazał, iż decyzją z dnia 13.12.2019r. ZUS zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, w wysokości 10 789,40 zł. , za okres 1.12.2018r. – 31.08.2019r. Decyzja ta została uchylona decyzją z dnia 23.12.2019r. Wnioskodawca, od roku szkolnego 2018/2019, do chwili obecnej, jest uczniem Publicznego Zaocznego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych (...) w Ł.. Zajęcia , w okresie pandemii, odbywają się zdalnie.

/ odwołanie k. 3 akt ZUS/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy, wnosząc o oddalenie odwołania , podtrzymał stanowisko podniesione w uzasadnieniu, zaskarżonej decyzji.

ZUS podniósł, że, z zaświadczenia Publicznego Zaocznego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych (...) w Ł., wynika, iż S. H. został przyjęty do szkoły w dniu 6.02.2019r. i skreślony z listy słuchaczy 31.09.2019r. . Organ rentowy zwrócił się do Liceum z wnioskiem o udzielenie informacji, dotyczącej frekwencji w roku szkolnym (...) - (...) . Pismem z dnia 26.10.2019r. Publiczne Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych (...) w Ł. poinformowało , że słuchacz zapisał się na piąty semestr 6.02.2019r. i, w okresie od 6.02.2019r. do 31.08.2019r., uczęszczał do szkoły zgodnie z poniższym zestawieniem :

Luty 6 h nieobecny, na 20 h,

Marzec 21 h nieobecny, na 40 h,

Kwiecień 25 h, nieobecny na 29 h,

Maj 23 h nieobecny, na 27 h,

Czerwiec 16 h, nieobecny na 16 h.

Słuchacz został skreślony z listy słuchaczy 31.08.2019r. Zapisał się ponownie na semestr piąty 4.09.2019r. uzyskując następującą frekwencje:

Wrzesień 8 h nieobecny na 36 h,

Października 16 h, nieobecny na 38 h,

Listopad 38 h, nieobecny na 38h,

Grudzień 30 h, nieobecny na 30 h,

Styczeń 1 h, nieobecny na 10 h

Słuchacz został skreślony z listy słuchaczy 31.01.2020r. . Zapisał się, ponownie, na semestr piąty 11.02.2020r. , uzyskując następującą frekwencję:

Luty nieobecny 28 h, na 28 h,

Marzec 26 nieobecny na 26 h

Zaskarżoną decyzją ZUS uznał, że wnioskodawca, z uwagi na brak pobierania nauki, pobrał nienależne świadczenia za okresy od 1.06.2019r. -31.08.2019r. i od 1.11.2019r. do 31.03.2020r. , które podlegają obowiązkowi zwrotu.

Z uwagi na nieprzedłożenie zaświadczenia o dalszej nauce , decyzją z dnia 14.09.2020r. została wstrzymana wypłata renty od dnia 1.09.2020r. .

/ odpowiedź na odwołanie 15 /

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. H. urodził się (...) Jest synem P. H. , urodzonego (...) , zmarłego 24.10.2004r. i J. K. , urodzonej (...)

/ skrócony akt zgonu P. H. k 2 kat ZUS, skrócony akt urodzenia S. H. k. 3 akt ZUS, bezsporne/

Decyzją zaliczkową, z dnia 29 marca 2005 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał S. H. prawo do renty rodzinnej od dnia 24.10.2004r. tj. od dnia śmierci ojca, płatną do rąk J. K..

/ decyzja k. 78 akt ZUS/

Matka wnioskodawcy, od 2015r. , nosi nazwisko – C.

/kserokopia dowodu osobistego, oświadczenie J. – C. k. 134, 135 akt ZUS/

Decyzją z **dnia 9.08.2016r.** ZUS przeliczył rentę rodzinną S. H., w pełnej wysokości, płatną do rąk – J. C. (1) – do dnia 31.08.2016r. , pod warunkiem nauki . Decyzja zawiera szczegółowe pouczenie o prawie do świadczenia, obowiązkach ubezpieczeniobiorcy do powiadomienia ZUS o wysokości osiągniętych , ewentualnych, przychodów , o obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia .

/decyzja – k. 148-152 akt ZUS/

Decyzją z **dnia 13.12.2019 r.** znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1.12.2018r. do 31.08.2019r. w kwocie 10 789,40 zł. , ponieważ, w tym okresie, wnioskodawca nie kontynuował nauki

/ decyzja k. 183-185 akt ZUS/

W **dniu 19.12.2019r.** wnioskodawca złożył wniosek o wypłatę renty rodzinnej w związku z dalszą nauką w szkole , załączając zaświadczenie z dnia 7.11.2019r. z XXI Liceum Ogólnokształcącego z K. , że w okresie od 3.09.2018r. do 8.11.2018r. był uczniem klasy trzeciej tego Liceum , oraz zaświadczenie z dnia 16.12.2019r. z VI Liceum Ogólnokształcącego w Ł. , że w roku szkolnym 2016/2017 i 2017/2018 był promowany : od 1.09.2019 r, nastąpiła zmiana szkoły , w roku szkolnym 2018/2019 od 13.11.2018. powrót do liceum, z dniem 4.02.2019 r. odebrał dokumenty ze szkoły. Nadto złożył zaświadczenie nr (...) z dnia 17.12.2019r. Publicznego Zaocznego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych (...) w Ł., że został przyjęty do szkoły 6.02.2019r, został skreślony z listy słuchaczy 31.08.2019r.

/wniosek k. 185, zaświadczenie k. 186, zaświadczenie z 16.12.2019r. k. 187 zaświadczenie nr (...) z dnia 17.12.2019r. k. 188 akt ZUS/

Decyzją z **dnia 23.12.2019r. ZUS** uchylił decyzję z dnia 13.12.2019r.

/decyzja k. 189 akt ZUS/

Decyzją z **dnia 14.09.2020r.** ZUS wstrzymał wypłatę renty od dnia 1.09.2020r. , z uwagi na nieprzedłożenie zaświadczenia o dalszej nauce, z zaznaczeniem, że wznowienie wypłaty nastąpi po przedłożeniu wniosku o przedłużenie prawa do renty oraz zaświadczenia , stwierdzającego kontynuowanie nauki.

/decyzja k. 191-193 akt ZUS/

W dniu **8.10.2020r.** wnioskodawca złożył wniosek o kontynuację wypłaty renty rodzinnej w związku z dalszą nauką w szkole, załączając zaświadczenie z dnia 6.10.2020r. Publicznego Zaocznego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych (...) w Ł., że wnioskodawca jest słuchaczem semestru piątego w roku szkolnym 2020/2021 ; słuchacz został przyjęty do szkoły 22.09.2020r. , przewidywany termin ukończenia nauki: sierpień 2021r.

/wniosek k. 193, zaświadczenie k. 194 akt ZUS /

Pismem z dnia 26.10.2019r. Publiczne Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych (...) w Ł. poinformowało , że słuchacz zapisał się na piąty semestr 6.02.2019r. i, w okresie od 6.02.2019r. do 31.08.2019r., uczęszczał do szkoły zgodnie z poniższym zestawieniem :

Luty 6 h nieobecny, na 20 h,

Marzec 21 h nieobecny, na 40 h,

Kwiecień 25 h, nieobecny na 29 h,

Maj 23 h nieobecny, na 27 h,

Czerwiec 16 h, nieobecny na 16 h.

Słuchacz został skreślony z listy słuchaczy 31.08.2019r. Zapisał się ponownie na semestr piąty 4.09.2019r. uzyskując następującą frekwencję:

Wrzesień 8 h nieobecny na 36 h,

Października 16 h, nieobecny na 38 h,

Listopad 38 h, nieobecny na 38h,

Grudzień 30 h, nieobecny na 30 h,

Styczeń 1 h, nieobecny na 10 h

Słuchacz został skreślony z listy słuchaczy 31.01.2020r. . Zapisał się, ponownie, na semestr piąty 11.02.2020r. , uzyskując następującą frekwencję:

Luty nieobecny 28 h, na 28 h,

Marzec 26 nieobecny, na 26 h

Od dnia 14.03.2020r. frekwencja nie jest liczona w okresie pandemicznym. Zajęcia odbywają się w systemie e-learningowym. S. H. zrezygnował 30.08.2020r. i zapisał się ponownie 22.09.2020r. , nie zrealizował, w miesiącu wrześniu, frekwencji, z powodu zbyt późnego zapisu do szkoły (pierwszy zjazd odbył się 19-20.09.2020r.)

/pismo k. 200 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 8 grudnia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie art. 138 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 53), oraz na podstawie art. 84 ust. 1, ust. 9, ust 11 ustawy z dnia 13 października 1998 o systemie ubezpieczeń społecznych (2020 poz. 266) zobowiązał ubezpieczonego S. H. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1.06.2019 r do 31.08.2019 r. , i od 1.11.2019 r. do 31.03.2020 r. , w kwocie 10 100 zł

/ decyzja k. 209 akt ZUS/

Wyrokiem z dnia 15.03.2019r. w sprawie I C 186/19 Sąd Okręgowy w Łodzi rozwiązał związek małżeński, matki wnioskodawcy J. C. (1), z J. C. (2) , zawarty 30.10.2007r. , bez orzekania o winie. W ugodzie, zawartej w sprawie II Ns 812/19, J. C. (1) zobowiązała się od przedstawienia w terminie 30 dni od dnia wydania nieruchomości przy ul. (...), zaświadczenia o wymeldowaniu z pobytu stałego przy ul. (...) w Ł., jej i jej syna S. H.,

/kserokopia wyroku k. 26, kserokopia ugody k. 27/

Wnioskodawca wyprowadził się z domu w marcu 2020r., zamieszkał w mieszkaniu kolegi.

Nauka w szkole COSINUS odbywała się w formie zjazdów , co dwa tygodnie; lekcje w charakterze wykładów i ćwiczeń. Nie uczestniczył we wszystkich zjazdach. Otrzymywał ćwiczenia, które próbował rozwiązywać, próbował przystępować do egzaminów , ale nie zdał . Przyczyną , braku sukcesów edukacyjnych , był, zdaniem wnioskodawcy, stres, towarzyszący rozstaniu – matki i ojczyma.

/zeznania wnioskodawcy e-protokół z rozprawy z dnia 12.04. 2021 r. płyta CD k. 50/

Od dnia 19.01.2021r. wnioskodawca jest uczniem trzeciej klasy Liceum Ogólnokształcącego (...) w Ł. Programowo nauka potrwa do 31/08.2021r.

/zaświadczenie k. 45/

Decyzją z dnia 12.02.2021r. ZUS zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1.04.2020r. do 30.04.2020r. oraz od 1.06.2020 do 30.06.2020r. w kwocie 2400 zł . z tytułu renty rodzinnej

/decyzja k. 41/

Decyzją z dnia 16.03.2021r. , po rozpatrzeniu wniosku z dnia 8.10.2020r., ZUS podjął wypłatę renty rodzinnej dla wnioskodawcy od 1.09.2020r. do dnia 30.09.2020r. oraz od 1.10.2020r. do 31.01.2021r.

/decyzja k. 47/

Decyzją z dnia 1.04.2021r. ZUS wznowił wypłatę renty rodzinnej dla wnioskodawcy od 1.02.2021r. do dnia 31.08.2021r. pod warunkiem kontynuowania nauki.

/decyzja k. 46/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Łodzi dokonał na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów, zgromadzonych w aktach sprawy i aktach rentowych wnioskodawcy, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron. Nadto, w oparciu o zeznania wnioskodawcy, które w sposób spójny korespondowały ze, zgromadzonymi w sprawie, dowodami z dokumentów. Przy tym wskazać należy, iż sporne, w niniejszej sprawie, były nie okoliczności

faktyczne, lecz kwestie prawne, związane z oceną czy wnioskodawca kontynuował naukę w spornym okresie czy też nie i czy, w związku z tym, zobligowany jest do zwrotu nienależnie pobranej renty rodzinnej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z dyspozycją **art. 138 ust. 1 ustawy** emerytalnej, osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

Definicję nienależnie pobranych świadczeń zawiera ust. 2 tego przepisu, stanowiąc, iż są to:

1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Zgodnie z treścią ust. 4 art. 138 ustawy emerytalnej, nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności, powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata, z zastrzeżeniem ust. 5.

Z **art. 139 ust. 1 pkt 2** ustawy emerytalnej wynika, że ze świadczeń pieniężnych określonych w ustawie - po odliczeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki i innych należności z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych - podlegają potrąceniu, z uwzględnieniem art. 141, następujące należności kwoty nienależnie pobranych emerytur, rent i innych świadczeń z tytułu:

- a) zaopatrzenia emerytalnego oraz ubezpieczenia społecznego za okres przed dniem wejścia w życie ustawy,
- b) ubezpieczeń społecznych, o których mowa w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, wraz z odsetkami za zwłokę w ich spłacie,
- c) zaopatrzenia określonego w odrębnych przepisach.

Wskazać należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono, ugruntowany obecnie, pogląd, że nienależnie pobrane świadczenie w rozumieniu **art. 138 ust. 2 pkt 1 i 2** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, to świadczenie wypłacane mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczenia na skutek okoliczności leżących po stronie ubezpieczonego. Tym samym, nie można przyjąć, aby doszło do nienależnego pobrania świadczenia, jeżeli jego wypłata (mimo zaistnienia wskazanych okoliczności), nastąpiła z przyczyn niezależnych od ubezpieczonego. Mogą to być, zarówno przyczyny, leżące po stronie organu rentowego (błąd) lub niezależne od tego organu. W prawie ubezpieczeń społecznych „świadczenie nienależnie pobrane”, to zatem nie tylko „świadczenie nienależne” (obiektywnie, np. wypłacane bez podstawy prawnej) ale także „nienależnie pobrane” a więc pobrane przez osobę, której przypisać można określone cechy dotyczące stanu świadomości (woli) lub określone działania (zaniechania). Przyjmuje się, że obowiązek zwrotu obciąża tylko tego, kto przyjął świadczenie w złej wierze, wiedząc, że mu się nie należy. Dotyczy to, zarówno, osoby, która została pouczona o okolicznościach, w jakich nie powinna pobierać świadczeń, jak też tej osoby, która uzyskała świadczenia na podstawie przedstawionych nieprawdziwych dokumentów lub zeznań albo, w wypadkach innego, świadomego wprowadzenia w błąd organu rentowego. /III AUa 416/19 - wyrok SA Lublin z dnia 23-01-2020/

Sąd Najwyższy podkreślił, że na podstawie art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach, można żądać zwrotu świadczenia, jeżeli osoba pobierająca, była pouczona o braku prawa do ich pobierania. Pouczenie musi być należyte, czyli wyczerpujące i wyraźnie wskazujące okoliczności w jakich dochodzi do nienależnego pobrania świadczenia, dokonane w taki sposób, aby było zrozumiałe dla osoby, do której było skierowane. Pouczenie nie może być abstrakcyjne, obciążone brakiem konkretności (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 listopada 1998 roku w sprawie o sygn. akt II URN 46/95, OSNP 1996/12/174, lex numer 23750 i z dnia 17 lutego 2005 roku w sprawie o sygn. akt II UK 440/03, OSNP 2005/18/291, lex numer 155203). Warunkiem uznania świadczenia za nienależnie pobrane jest pouczenie o okolicznościach, których wystąpienie, w czasie pobierania świadczenia, powoduje jego utratę (w całości lub w części). Pouczenie o takich okolicznościach nie może odnosić się indywidualnie do pobierającego świadczenie, gdyż nie da się przewidzieć, które z różnorodnych okoliczności wystąpią u konkretnego świadczeniobiorcy. W tym sensie, wystarczające jest przytoczenie przepisów określających te okoliczności. Jednakże pouczenie musi być na tyle zrozumiałe, aby pobierający świadczenie mógł je odnieść do własnej sytuacji. Ponieważ pouczenie dotyczy zmian w stanie faktycznym i prawnym w stosunku do stanu istniejącego w dacie przyznania świadczenia, pobierający świadczenie musi mieć możliwość skonfrontowania zmian, jakie zaszły w jego przypadku, z treścią pouczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2008 roku w sprawie o sygn. akt I UK 394/07, lex numer 494135).

Jeśli organ rentowy zaniechał pouczenia osoby pobierającej świadczenie, o okolicznościach, powodujących ustanie prawa do świadczenia, to nienależne świadczenie traci przymiot świadczenia nienależnie pobranego i, tym samym, powoduje zwolnienie osoby bezpodstawnie pobierającej świadczenia z obowiązku ich zwrotu. Obowiązek taki, na podstawie art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, istnieje, bowiem, tylko w stosunku do osób, które nienależnie pobrały świadczenia, a nie wobec osób, które pobrały nienależne świadczenia. /III AUa 525/19 - wyrok SA Lublin z dnia 30-10-2019/

Sąd Okręgowy, po analizie akt rentowych odwołującego się, stwierdził, że organ rentowy w pouczeniu w decyzji z dnia 9.08.2016r. r., wyraźnie poinformował ubezpieczonego, iż jest zobowiązany do powiadomienia ZUS o, podanych w pouczeniu, okolicznościach, powodujących: ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty w całości albo w części. W szczególności w pkt. VIII pouczenia, wskazano, iż osoba pobierająca rentę rodzinną, zobowiązana jest powiadomić o zaprzestaniu uczęszczania do szkoły (na uczelni), a jeżeli uczy się nadal – zobowiązana jest do nadesłania zaświadczenia z ww. szkoły – uczelni z podaniem terminu programowego jej ukończenia.

Tym samym, bezspornie, wnioskodawca winien mieć świadomość, w jakich okolicznościach, świadczenie to mu się nie należy. Do ustalenia, zatem, pozostaje czy zgodnie z twierdzeniami ZUS, w całym spornym okresie, ubezpieczony pobierał rentę rodzinną, nie mając do tego uprawnień, gdyż nie kontynuował nauki.

W myśl **art. 68 ust. 1** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 53), dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

- 1) do ukończenia 16 lat;
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia.

W świetle powyższego prawo do renty rodzinnej dla dziecka, ze względu na wiek, ulega przedłużeniu, w przypadku kontynuowania nauki w szkole (nie dłużej niż do osiągnięcia 25 lat życia, z zastrzeżeniem art. 68 ust. 2). Utratę uprawnień powoduje ukończenie nauki i chodzi tu o takie sytuacje, jak usunięcie ze szkoły, skreślenie z listy słuchaczy/studentów.

Przez naukę w szkole, o której mowa w art. 68 ust. 1 pkt 2 u.e.r.f.u.s., rozumie się naukę w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych (publicznych i niepublicznych), szkołach wyższych (państwowych i niepaństwowych), szkołach prowadzonych przez K. (...), a także pozaszkolnych formach kształcenia, doksztalcania

bądź doskonalenia zawodowego (np. w ramach różnego rodzaju kursów lub praktyk zawodowych). W grę wchodzi wszelkie formy kształcenia w systemie stacjonarnym, zaocznym, wieczorowym i korespondencyjnym.

Przepisy o rencie rodzinnej nie uzależniają prawa do tego świadczenia od systematyczności nauki, jej pozytywnych rezultatów, ewentualnego powtarzania semestrów. Jedyny warunek to kontynuowanie nauki i ograniczenie wiekowe. Omawiany przepis powinien być, zatem, wykładany, zgodnie z jasnym i niebudzącym wątpliwości brzmieniem nieróżnicującym przyczyn przedłużenia się czasu studiów/ okresu nauki. /III AUa 490/18 - wyrok SA Wrocław z dnia 13-11-2018/

Okres pobierania nauki, o którym mowa **w art. 68 ust. 1 pkt 2** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 53 ze zm.) obejmuje nie tylko okres efektywnego uczestniczenia w zajęciach objętych programem nauczania, ale także okres wakacji, urlopu zdrowotnego dla ucznia szkoły średniej, czy urlopu dziekańskiego dla studenta wyższej uczelni, jak również przerw w edukacji wynikających ze skreślenia z listy uczniów i ponownego przyjęcia w ich poczet. / III AUa 195/15 - wyrok SA Łódź z dnia 21-10-2015/

Przy tym, do stwierdzenia czy ktoś pobiera naukę w szkole, w rozumieniu art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej, nie jest wystarczające ustalenie zamiaru pobierania tejże nauki. Muszą występować przejawy zewnętrzne. Można, zatem, pobierać naukę w szkole nie po to, aby poszerzać swoją wiedzę, czy też nie po to aby zdobywać formalne kwalifikacje czy uprawnienia, a tylko po to (w znaczeniu intencji), aby otrzymywać rentę rodzinną, a mimo to, jeśli tylko uczestniczy się w zajęciach i wypełnia inne, postawione, wymagania, należy uznać, że ktoś taki- pobiera naukę w szkole. Jeżeli ,jednak, nie wypełnia się podstawowych obowiązków w postaci uczestnictwa w zajęciach, przy czym, nie podaje się żadnego usprawiedliwienia (wy tłumaczenia) tejże nieobecności; ponadto, jeżeli na skutek tego dochodzi do skreślenia z listy słuchaczy, to nie można uznać, że okres poprzedzający skreślenie, kiedy ciągle występuje stuprocentowa nieobecność, był nauką w szkole. Nauka w szkole to poddanie się wymogom - rygorom nauczania w zorganizowanej, zinstytucjonalizowanej formie, wymogom, określonym w odpowiednich przepisach prawa oświatowego oraz regulaminie szkoły. Niewypełnianie żadnych obowiązków, czy też ich wypełnianie, ale tylko w sobie znany sposób, bez poddania się reżymowi nauczania zinstytucjonalizowanego, nie jest nauką w szkole. /III AUa 66/18 - wyrok SA Białystok z dnia 07-03-2018/

Prawo do renty rodzinnej nie jest uzależnione od frekwencji ucznia w zajęciach szkolnych. Świadczenie to przysługuje, bowiem, od dnia podjęcia nauki do dnia jej ukończenia w planowanym terminie, bądź utraty statusu ucznia (studenta) wskutek skreślenia z listy uczniów (studentów) przez właściwy organ określony w statucie szkoły. Organ rentowy nie jest uprawniony do ustalania, na podstawie uczestniczenia przez uprawnionego w zajęciach szkolnych, istnienia prawa do świadczenia. Możliwe są określone przerwy w nauce (rozszerzająca wykładnia funkcjonalna przepisu), nawet powodujące czasową utratę statusu ucznia w danej szkole, ale o charakterze przejściowym, wywołane, jednak, nadzwyczajnymi i obiektywnymi przyczynami. III AUa 1977/17 - wyrok SA Katowice z dnia 30-01-2018

Oczywisty brak woli kontynuowania nauki, a jedynie stwarzanie pozorów jej pobierania, nie pozwala na uznanie takiej osoby za kontynuującą naukę. Jeżeli, więc, w spornym okresie, renta rodzinna były wypłacone wyłącznie z powodu świadomego wprowadzenia przez niego w błąd organu rentowego, na podstawie niezgodnego z prawdą zaświadczenia szkolnego, to pobrane świadczenie musi zostać uznane za nienależne w rozumieniu art. 138 ust. 1 w związku z art. 138 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.) ./III AUa 1277/15 - wyrok SA Katowice z dnia 31-03-2016/

Pojęcie kontynuowanie nauki, nie polega na stwarzaniu pozorów jej pobierania, czy też wyrażaniu chęci i woli jej pobierania. Nie można, bowiem, osoby, która faktycznie nie pobiera nauki uznać za osobę pobierającą naukę w rozumieniu cyt. art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.). Przez określenie przez ustawodawcę w art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, iż renta rodzinna przysługuje dziecku po ukończeniu 16 roku życia do ukończenia nauki w szkole należy rozumieć nie tyle formalny status ucznia (studenta), co realne wypełnianie tej roli stosownie do regulaminu uczelni (szkoły), w szczególności poprzez uczestnictwo w zajęciach,

podchodzenie do egzaminów i przedkładanie wymaganych prac semestralnych itd. Nie mieści się w tym pojęciu takie postępowanie ucznia (studenta), które polega na zapisywaniu się do danej szkoły bez uczestniczenia w całości lub istotnej części zajęć, nie poodchodzeniu do egzaminów, nie przedkładaniu wymaganych programem nauczania prac itp. /III AUa 1370/14 - wyrok SA Poznań z dnia 13-05-2015/

Nie można mówić o pobieraniu nauki, gdy uczeń nie podejmuje żadnych starań w kierunku przyswajania wiedzy, a status osoby uczącej się uzyskuje tylko przez "zapisanie się" do określonej szkoły". /III AUa 51/14 - wyrok SA Łódź z dnia 29-04-2014/.

Na gruncie art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez ukończenie nauki w szkole należy rozumieć również jej zaprzestanie, np. przez skreślenie z listy uczniów. Definitywne (ostateczne) skreślenie z listy uczniów powoduje w zakresie prawa do renty rodzinnej taki sam skutek, jaki wynika z ukończenia nauki potwierdzonego świadectwem szkolnym. /III AUa 1012/18 - wyrok SA Łódź z dnia 24-07-2019/

Z dokonanych ustaleń wynika, na podstawie zaświadczenia z dnia 7.11.2019r. z XXI Liceum Ogólnokształcącego z K. , że w okresie od 3.09.2018r. do 8.11.2018r. był uczniem klasy trzeciej tego Liceum , oraz zaświadczenie z dnia 16.12.2019r. z VI Liceum Ogólnokształcącego w Ł. , że w roku szkolnym 2016/2017 i 2017/2018 był promowany : od 1.09.2019 r, nastąpiła zmiana szkoły , w roku szkolnym 2018/2019 od 13.11.2018. powrót do liceum, z dniem 4.02.2019 r. odebrał dokumenty ze szkoły. Nadto złożył zaświadczenie nr (...) z dnia 17.12.2019r. Publicznego Zaocznego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych (...) w Ł., że został przyjęty do szkoły 6.02.2019r, został skreślony z listy słuchaczy 31.08.2019r.

Ale , z dokonanych ustaleń wynika, że decyzją z **dnia 23.12.2019r. ZUS** uchylił decyzję z dnia 13.12.2019r.

Decyzją z **dnia 14.09.2020r. ZUS** wstrzymał wypłatę renty od dnia 1.09.2020r. , z uwagi na nieprzedłożenie zaświadczenia o dalszej nauce, z zaznaczeniem, że wznowienie wypłaty nastąpi po przedłożeniu wniosku o przedłużenie prawa do renty oraz zaświadczenia , stwierdzającego kontynuowanie nauki.

W dniu **8.10.2020r.** wnioskodawca złożył wniosek o kontynuację wypłaty renty rodzinnej w związku z dalszą nauką w szkole, załączając zaświadczenie z dnia 6.10.2020r. Publicznego Zaocznego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych (...) w Ł., że wnioskodawca jest słuchaczem semestru piątego w roku szkolnym 2020/2021 ; słuchacz został przyjęty do szkoły 22.09.2020r. , przewidywany termin ukończenia nauki: sierpień 2021r.

Pismem z dnia 26.10.2019r. Publiczne Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych (...) w Ł. poinformowało , że słuchacz zapisał się na piąty semestr 6.02.2019r. i, w okresie od 6.02.2019r. do 31.08.2019r., uczęszczał do szkoły zgodnie z poniższym zestawieniem :

Luty 6 h nieobecny, na 20 h,

Marzec 21 h nieobecny, na 40 h,

Kwiecień 25 h, nieobecny na 29 h,

Maj 23 h nieobecny, na 27 h,

Czerwiec 16 h, nieobecny na 16 h.

Słuchacz został skreślony z listy słuchaczy 31.08.2019r. Zapisał się ponownie na semestr piąty 4.09.2019r. uzyskując następującą frekwencję:

Wrzesień 8 h nieobecny na 36 h,

Października 16 h, nieobecny na 38 h,

Listopad 38 h, nieobecny na 38h,

Grudzień 30 h, nieobecny na 30 h,

Styczeń 1 h, nieobecny na 10 h

Słuchacz został skreślony z listy słuchaczy 31.01.2020r. . Zapisał się, ponownie, na semestr piąty 11.02.2020r. , uzyskując następującą frekwencję:

Luty nieobecny 28 h, na 28 h,

Marzec 26 nieobecny, na 26 h

Od dnia 14.03.2020r. frekwencja nie jest liczona w okresie pandemicznym. Zajęcia odbywają się w systemie e-learningowym. S. H. zrezygnował 30.08.2020r. i zapisał się ponownie 22.09.2020r. , nie zrealizował, w miesiącu wrześniu, frekwencji, z powodu zbyt późnego zapisu do szkoły (pierwszy zjazd odbył się 19-20.09.2020r.)

Tak, jak zapisanie się do szkoły lub na studia i uzyskanie formalnego statusu ucznia/studenta, nie przesądza o pobieraniu przez dziecko nauki w rozumieniu art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) , tak również, skreślenie z listy uczniów lub studentów - chociaż w świetle prawa oznacza zaprzestanie z tą datą nauki w danej szkole czy uczelni - nie jest jednoznaczne ze stwierdzeniem, że do dnia skreślenia dziecko nie uczyło się.

W sytuacji, gdy student nie tylko nie uczęszcza na zajęcia, ale także nie przystępuje do żadnych zaliczeń i egzaminów w sesji, nie można uznać go za osobę pobierającą naukę. Odmiennie należy ocenić przypadek udziału studenta w sesji egzaminacyjnej, ale z negatywnym wynikiem, nieupoważniającym do zaliczenia semestru. Nie można wówczas odmówić studentowi faktycznego realizowania - chociaż z miernym rezultatem - obowiązującego w uczelni programu nauczania./I UK 53/15 - wyrok SN - Izba Pracy z dnia 03-02-2016/

Podkreślenia wymaga, iż w świetle wiarygodnych zeznań wnioskodawcy, jak i w świetle, przedstawionych w procesie, zaświadczeń, pochodzących z różnych szkół , iż w okresach 1.06.2019-31.08.2019r., 1.11.2019r. - 31.03.2020r. wnioskodawca kontynuował naukę.

Z dokonanych ustaleń wynika, że wyrokiem z dnia 15.03.2019r. w sprawie I C 186/19 Sąd Okręgowy w Łodzi rozwiązał związek małżeński, matki wnioskodawcy J. C. (1), z J. C. (2) , zawarty 30.10.2007r. , bez orzekania o winie. W ugodzie, zawartej w sprawie II Ns 812/19, J. C. (1) zobowiązała się od przedstawienia w terminie 30 dni od dnia wydania nieruchomości przy ul. (...), zaświadczenia o wymeldowaniu z pobytu stałego przy ul. (...) w Ł., jej i jej syna S. H.,

Wnioskodawca wyprowadził się z domu w marcu 2020r., zamieszkał w mieszkaniu kolegi.

Nauka w szkole COSINUS odbywała się w formie zjazdów , co dwa tygodnie; lekcje w charakterze wykładów i ćwiczeń. Nie uczestniczył we wszystkich zjazdach. Otrzymywał ćwiczenia, które próbował rozwiązywać, próbował przystępować do egzaminów , ale nie zdawał . Przyczyną , braku sukcesów edukacyjnych , był, zdaniem wnioskodawcy, stres, towarzyszący rozstaniu – matki i ojczyma.

Ale, z dokonanych ustaleń wynika, że wnioskodawca kontynuował naukę , podejmując dalsze kroki, aby to wykazać i tak - od dnia 19.01.2021r. wnioskodawca jest uczniem trzeciej klasy Liceum Ogólnokształcącego (...) w Ł. Programowo nauka potrwa do 31/08.2021r.

Dostrzegł to – także ZUS i decyzją z dnia 16.03.2021r. , po rozpatrzeniu wniosku z dnia 8.10.2020r., ZUS podjął wypłatę renty rodzinnej dla wnioskodawcy od 1.09.2020r. do dnia 30.09.2020r. oraz od 1.10.2020r. do 31.01.2021r.

Także - decyzją z dnia 1.04.2021r. ZUS wznowił wypłatę renty rodzinnej dla wnioskodawcy od 1.02.2021r. do dnia 31.08.2021r. pod warunkiem kontynuowania nauki.

Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy, że kontynuował naukę, z przerwami, incydentalnymi, związanymi z silnym stresem, towarzyszącym rozstaniu matki i ojczyma. Sąd uwzględnił fakt, że ojciec wnioskodawcy zmarł, gdy S. H. miał 4 lata, zatem – związek z ojczymem, budowany w okresie dojrzewania młodego chłopca, potem mężczyzny, a rozpadający się, powodujący zniknięcie męskiego – autorytetu rodzinnego, mógł mieć destrukcyjny wpływ na psychikę - młodego człowieka.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, w zakresie objętym - treścią decyzji z dnia 8.12.2020r. Sąd orzeka tylko w granicach – zaskarżonej decyzji. Natomiast żądanie ustalenia, że od 1.04.2020r. do 31.08.2020r. przysługuje S. H. prawo do renty rodzinnej, Sąd nie rozpatrywał, albowiem, temu żądaniu – profesjonalny pełnomocnik - powinien nadać – wymaganą formę (wniosek do ZUS).

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych [Dz. U z 2018r. poz. 265]

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego wraz z aktami rentowymi oraz pouczeniem, iż w terminie 14 dni od dnia otrzymania wyroku z uzasadnieniem przysługuje mu prawo złożenia apelacji do tutejszego Sądu Okręgowego w Łodzi, którą rozpoznaje Sąd Apelacyjny w Łodzi

J.L.